

Lääne-Viru koolide maakondlik mälumäng 9.12.

1. Kevadel saime uudistest lugeda, et ühest populaarsest Eesti teleseriaalist valmis Lätis uus versioon nimega "Atriebējas". Esimene hooaeg on ülimalt sarnane originaalile ning osatäitjate valimisel küsiti nõu isegi Eesti tegijatelt. Viimase kuu jooksul on antud seriaal ebatavaliselt palju kõneainet pakkunud seoses läheneva juubelihooajaga. **Millisest seriaalist tegid lätlased aasta alguses oma versiooni?**
2. Viimase mõne kuuga on Tallinna loomaaias toimunud suured muutused. Loomaaias üks kuulsaim asukas Aron saadeti Prantsusmaale La Fleche'i loomaaeda, et sealse liigikaaslasega järglane saada. Aroni ema Friida võttis aga 20. novembril vastu Inglismaalt toodud uue kaaslase. 13-aastane Moskvas sündinud isend on mitmes Euroopa loomaaias kokku saanud neli järglast ning loodetakse, et Tallinnas sünnib viies. **Kes on see Tallinna loomaaias uus asukas ja mis on tema nimi?** (1p nimi + 1p liik)
3. Esmakordselt viidi midagi sellele sarnast Eestis läbi 13. sajandil ning viimati toimus see 2011. aastal. Taaskord on see tulemas tuleval aastal ning kaks nädalat tagasi valiti selle suure projekti iseloomustamiseks välja ka logo, mida samuti näete. Hüüdlauseks mõeldi välja fraas "Eesti loeb!", mida vajadusel saab arendada näiteks "Vinni-Pajusti loeb!" või "Kunda loeb!". Samuti kasutatakse tegevuse iseloomustamiseks sõna "suur", sest tegemist on lihtsalt nii suure ettevõtmisega. **Millise tegevusega on tegemist?**
4. Tegemist on ühe alevikuga Eesti riigis. Sellest piirkonnast on tehtud mitmeid dokumentaalfilme. Sinna ehitati 1954. aastal 28 meetri kõrgune tulepaak. Selle kandi mehi peeti teistest palju paremaks ainuüksi sellepärast, et pühapäevahommikuti toonud nad naistele ise kaevust vett ja sellega seoses on saanud koht ka oma nime. **Mis kohast on jutt?**
5. Nüüdseks keelatud uimastid on leidnud aegade jooksul kasutust erinevates vormides. Näiteks soovitati suitsetada oopiumi astma raviks, sest arvati, et see lõõgastab ning võimaldab kergemini hingata. Üsnagi tuntud teadmine on ka, et algupärane Coca-Cola karastusjook sisaldas kuni 1903. aastani kokaiini. Algselt müüdi isegi heroini ravimina. **Millist haigust heroiiniga ravida soovitati?**

6. MUUSIKAKÜSIMUS: Detsembri alguses võis igas võimalikus sotsiaalmeedia kanalis näha oma sõprade ja tuttavate poolt postitatud muusika voogedastuse teenuse Spotify aasta edetabeleid. Need edetabelid olenesid sellest, kui palju kindel indiviid mingeid artiste või muusikapalasisid kuulas. Spotify avaldab igal aastal ka ametliku edetabeli. **Kes oli 2020. aasta edetabelis esikohal, kui kõige mängitum artist?** Kuulete tema 2018. aastal koostöös Drake'iga ilmunud lugu "Mia". Seda Puerto Rico päritolu räpparit mängiti Spotifys globaalselt üle 8,3 miljardi korra. Tema selle aasta veebruaris ilmunud album "YHLQMDLG" on ühtlasi Spotify 2020. a kõige rohkem mängitud album.
7. 10. jaanuaril 1899 patenteeriti see ese. Leiutajaks oli Briti päritolu David Misell, kes töötas USA firmas American Electrical Novelty and Manufacturing Company. Kui leiutis oli tootmisküps, kinkis firma esimese partii New Yorgi politseile. See leiutis on tänapäeval väga laialdaselt kasutusel ning ilmselt igapäev pidevalt kaasas. **Mis leiutis?**
8. See 1. detsembril 1959 Väike-Maarjas sündinud mees oli ooperilaulja. Ta oli 1989. aastast Rahvusooperi Estonia solist, kus ta esitas üle 30 rolli. Tema viimaseks mahukamaks osaks Estonia laval jäi maalikunstnik Cavaradossi roll ooperis "Tosca". Ta võitis Eesti lauljate võistlusel 1989. aastal ning oli 1991. aastal finalist Pavarotti-nimelisel võistlusel Modenas. Alates 2009. aastast korraldatakse tema mälestusele pühendatud Väike-Maarja muusikafestivali. Selle raames korraldatakse ka temanimelist vokalistide konkurssi, mille tänavu võitis Raiko Raalik. **Kes oli see ooperilaulja?**
-
9. See raamatutegelane oli suure võimuga ning soovis kogu maailma enda kontrolli alla saada. Ta kasvatati üles lastekodus. 11-aastaseks saades kutsuti ta ühe koolidirektori poolt õppima enda võimete kohasesse eriliste laste internaatkooli. Kooli ajal huvitus ta kindlatest õppeainetest, mida oskas hiljem ka ise edasi arendada ning seda just ühiskonnale kahjulikumaks võttes. Ta võis tunduda salakaval või kõhedust tekitav, kuid sellest hoolimata kogus ta oma elu jooksul endale meeletult palju kaasaelajaid ja austajaid, kõige ustavamad neist kandsid nime surmasööjad. Vihjeks võib veel öelda, et ta nimi on anagramm. **Kelle kohta käib see kirjeldus?**
10. Euroopa Parlamendi valimistel on Eesti üksikkandidaatidest parima tulemuse saanud Indrek Tarand, kes nii 2009. aastal kui ka 2014. aastal osutus valituks. 2009. aastal kogus ta 102 509 häält ehk vaid 1016 häält vähem kui terve Keskerakonna nimekirja. **Millises fraktsioonis töötas Indrek Tarand?** Kui 2019. aastal oleks valituks osutunud Evelin Ilves, siis oleks ta samas fraktsioonis tööd alustanud.

11. MUUSIKAKÜSIMUS: 1991. aastal tuli kokku kammerkoor ARSIS. 1993. aastal sai koor kingituseks ühe muusikainstrumentide komplekti, mida hakati kasutama laulmise saateks. Sellest ajast alates kujunes ARSISest välja just nende pillide ansambel. Praeguseks tegeleb ARSIS ametlikult nende instrumentide müügi, puhastamise ja parandamisega ning on loonud ka spetsiaalsed muusikakoolid just selle pilli õppimiseks. Neid pille kuulete ka praegu mängivas “Talveöö” laulus Mikk Mäe ja ansambli esituses. **Mis instrumentidega on tegu?**

12. Laskesuusamaailmas ei ole sugugi harukordne, et võistkonda kuulub mitu õde-venda, näiteks sõidavad Šveitsi naisnelikus lausa kolm õde. Samuti on tulnud ette olukord, kus olümpiamängudel tulevad võitjaks nii õde kui vend, esindades seejuures erinevaid riike. Eelmisel neljapäeval peeti Soomes, Kontiolahtis meeste ja naiste maailmakarikasarja sprindisõidud, kus medalid jagunesid üpris huvitaval moel. Ilmselt ei tule üllatusena, et meeste kaks medalit läksid Norrast pärit Bõ vendadele. Mõnevõrra imestama pani aga asjaolu, et ka naistesõidus said medalid kaks õde, rootslannad Hanna ja Elvira. **Mis on nende noorte naiste perekonnanimi?**

13. Sellel pildil on kujutatud maailma kirjusust, mida ilmestavad puuokstel istuvad linnud. Pilt näitab, et samale oksale mahuvad kõrvuti istuma ka erinevate sulgedega linnud. Kord on ühtesid rohkem ja järgmisel hetkel on nad hoopis ise vähemuses, ent siiski rõõmsalt koos. Kõigile on ruumi. Autoriks on Eesti illustraator ja kunstnik Catherine Zarip. Seda pilti saadetakse varsti üle maailma teele 2650 tükki. **Millega on tegemist?**

14. Täna möödub 10 aastat ühest suurimast Eestit tabanud lumetormist. Suure löögi sai just Lääne-Virumaa, mitmed teed olid läbimatud, inimesed lumevangis ja tormipealinna ehk Väike-Maarja ilmajaamas oli järgmisel hommikul maas 60 sentimeetri paksune lumevaip. Maailmas on kombeks panna tormidele naiste nimesid ja siit ka meie küsimus. **Mis nime kandis 2010. aasta 9. detsembri torm?**

15. Jõule tähistavad jaapanlased süües üht ehk veidi ebatraditsioonilist jõulurooga. See läänest pärit kiirtoit muutub jõuluajal suisa sedavõrd populaarseks, et seda tuleb jõulupühadel nautimiseks nädalaid ette tellida. **Mis see on?**

16. MUUSIKAKÜSIMUS: Kuulete Hispaania helilooja Francisco Tárrega poolt 1902. aastal kirjutatud pala "Gran Vals". Muusikapala on kirjutatud soolokitarrile. Olulisem on aga see, et lugu sisaldab ühte kindlat muusikalist fraasi, mis on saanud üle maailma väga tuntuks just tehnoloogia valdkonnas. **Kuidas on see muusikaline käik tuntud või milles seda kasutati?**
17. Eestlaste poolt ei ole just ülemäära palju olümpiakuldmedaleid võidetud, veel vähem on meil kahekordseid olümpiavõitjaid. Tõsi, küsitav naisatleet on küll sündinud Venemaal, ent suure osa elust elanud Eestis ning siin oma spordiala arengule kaasa aidanud ja saame teda uhkusega eestlaseks nimetada. Rääkides olümpia saavutustest, on ta ilmselt üks väheseid inimesi, kelle kohta kehtib mõte - kaks võitu, üks kuld. Nimelt saavutas küsitav naine NSVLi naiskonnaga 1968. ja 1972. aasta olümpiamängudel esikohad, kuid kuna teisel korral saadeti tema asemel finaali hoopiski valgevenelanna, ei kuulunud talle autasuks mitte kuldmedal, vaid hoopis diplom. Märkimisväärne on ka tõsiasi, et kuni 1988. aastani oli ta ainuke Eesti naine, kes olümpialt medali võitnud. **Kes on see naissportlane?** (1p on võimalik saada, kui oskate nimetada vaid spordiala)
18. League of Legendsit nimetatakse sageli maailma suurimaks spordiga seotud arvutimänguks. Profiturniirid algasid 2011. aastal Rootsis ning on sellest ajast alates toimunud iga aasta. Praeguse seisuga viimased maailmameistrivõistlused olid 2020. aastal Shanghais. Esimesed maailmameistrivõistlused võitis Euroopa tiim Fnatic, kuid **mis tiim võitis selleaastase turniiri?** Vihjeks võib öelda, et see võistkond mängib Lõuna-Korea (LCK) serveris ning nad alistasid finaalis Hiina serveri (LPL) võistkonna Suning.

19. Näete pildil kahte naist, kes nii oma eluajal kui ka pärast surma paljudele eeskujuks on olnud. Eriti traagiline on aga tõsiasi, et need naised surid sama nädala vältel 1997. aastal. **Kes on pildil?**

20. Viimastel aastatel on maailma suurima kohvikuketi Starbucks poolt avatud mitu uutset kohvikut üle maailma. Nendes kohvikutes suheldakse keele abil, millega igapäevaselt võime kõige tõenäolisemalt kokku puutuda näiteks televisiooni vaadates. Hetkel on kohvikuid umbes kümne ringis, peamiselt USAs ja mitmes Aasia riigis. **Mis keelest on juttu?**

21. Piltidel on näha 20. sajandi ühele kümnendile omast moodi. Riitused muutusid vabamaks, värvilt erksamaks ja sisse toodi rohkem mustreid. Naiste rõivad järgisid nii daamilikku elegantsi kui oli näha ka “hipi” stiili mõjutusi. Meeste mood sai tunda sõjalist mõju ning sisse põimus ka palju rokkstaarilikke elemente. Selle kümnendi moeikooniks peetakse Audrey Hepburni. **Milline kümnend?**

22. See Eesti youtuber on tuntud oma lakoonilise videote postitamise graafiku poolest. Ta videote sisu on täis huumorit, aktuaalseid ühiskonna teemasid ning samas analüüsib ta Eesti telemaastiku säravamaid kristalle. Tema Youtube'i kanalil on hetkel üle 22 000 tellija. Lisaks on tal ka oma noorte seas üsnagi populaarne *merchandise*'i liin ning ta seisab aktiivselt LGBT kogukonna eest. **Kes?**

23. Tänapäevase Eesti Vabariigi valitsuse näol on tegemist Jüri Ratase teise valitsusega, kelle ametisse astumine toimus mullu 29. aprillil. Ratase esimesest valitsusest jäid samale ametikohale Jüri Luik ja Mailis Reps. Meie küsimus tuleb aga ministrite vahetuse teemal. Isamaa erakonna ministritest ei ole seni veel ükski vahetunud ning Mailis Repsist sai esimene Keskerakonna minister, kes käesolevast valitsusest lahkus. **Mitu EKRE ministrit on käesolevast valitsusest lahkunud?** (täpne arv annab 2p, ±1 annab 1p)

24. Kahel korral aastas aktiveerub Telia TV klientide televiisorites kanal, mida igapäevaselt juhtub vaatama kümneid tuhandeid inimesi. **Mida saab sellelt kanalilt hetkel vaadata?**

25. Pildil on näha üht rõõmsameelset noormeest. Pärit on ta Lääne-Virumaalt ning ta on 12-aastasest saadik tegelenud hobi korras ilmateemadega. Täpsemalt on ta hobisünoptik, kes alles hiljuti asus tööle Riigi Ilmateenistusse. Noormees on kõvasti populaarsust kogunud Facebookis ning teda võis näha ka Öö TV saates. **Kes on see noormees?**

26. MUUSIKAKÜSIMUS: Kuulete Billie Eilishi lugu “My Strange Addiction”. Laulus on kuulda lisaks Billie häälele ka ühe tohutult populaarse USA situatsioonikomöödia näitlejate vahelehoikeid. Tegelikult on seriaal pärit Suurbritanniast, millest ameeriklased kogemata veelgi populaarsema versiooni tegid. Eestis ei ole võimalik seriaali Netflixist vaadata, küll aga on see nähtav Ameerikas tegutsevas populaarsuselt teises voogedastuskeskkonnas Hulus. **Mis on selle seriaali pealkiri, mis on muuseas ka Billie Eilishi lemmik?**

27. Näete pildil üht endist Eesti lauljat. Tänavu septembris tähistasime tema 110. sünniaastapäeva. **Kes on pildil?**

28. Kõige rohkem võime selle talu tooteid näha ilmselt reede õhtuti, kui telekas on TV3 saade “Joel Ostrati suur õhtusöök”. Ja pole ka ime, sest tegemist on saate suursponsoriga. Tänu saatejuhi ja meierei koostööle on tulnud turule mitmed uued restorani väärilised tooted nagu näiteks wasabi võie ja tiramisu talumaius. Tooted on saanud alguse nii saates osalenud inimeste retseptidest kui ka leidub Joeli enda maiuseid. Piimatooteid valmistatakse juba 22 aastat ning 2002. aastal jõudsid esimesed tooted poodidesse. **Mis on selle talumeierei nimi?**

29. Maailma kõige väiksem kuningriik asub meist kaugel, Vaikses ookeanis, Hawaii ja Uus-Meremaa saarestike vahel. Tegemist on riigiga, mis ühena esimestest näeb uue päeva saabumist. Hoolimata suurest ajavahest, ajalooliste suhete vähesusest ning kultuurilisest erinevusest Eestiga on meie E-riigi Akadeemia alustanud seal kolme projektiga, mis peaksid aitama kaasa riigi digipöördele. **Mis on selle kuningriigi nimi?**

30. Mitmete allikate andmetel planeeris terrorirühmitus Al Qaeda 2011. aasta 11. septembrile uut terroriakti USA suunas, mis oleks “tähistanud” 2001. aastal toimunud rünnaku 10. aastapäeva. Rünnak jäi õnneks ära, kuna 2. mail 2011. aastal tapeti Al Qaeda juht ning rünnakute planeerija Osama bin Laden. **Millise transpordisektori suunas rünnakut planeeriti?**

VASTUSED:

1. "Kättemaksukontor"
2. Jääkaru Rasputin (1p nimi + 1p liik)
3. Eesti rahva ja eluruumide loendus ehk traditsioonilise rahvaloendus
4. Häädemeeste
5. Köha

6. Bad Bunny
7. Taskulamp
8. Vello Jürna
9. Lord Voldemort ehk Tom Marvolo Riddle
10. Euroopa Roheliste fraktsioon

11. Käsikellad
12. Öberg
13. Vabariigi presidendi jõulukaart (2020)
14. Monika
15. KFC friteeritud kana

16. Nokia helin, tunnusmuusika
17. Svetlana Tširkova, vehklemine (vehklemine annab 1p)
18. DAMWON Gaming
19. Ema Teresa ja Printsess Diana
20. viipekeel

21. 1960ndad
22. Evert Poom
23. 6 ministrit (täpne arv annab 2p, ±1 annab 1p)
24. kaminatuli
25. Kairo Kiitsak

26. "Kontor" ehk "The Office"
27. Artur Rinne
28. Nopri Talumeierei
29. Tonga Kuningriik
30. Sooviti saboteerida USAs liikuvaid ronge